

علائم خشم خدا/ چگونه می‌توان از غضب الهی در امان ماند+ صوت

آیت‌الله ری‌شهری در درس تفسیر خود با اشاره به مقصود از «مَغْضُوبٌ عَلَيْهِمْ» در سوره مبارکه «حمد» به تفسیر خشم خدا، علائم آن و نحوه در امان ماندن از غضب الهی پرداخت.

آیت‌الله ری‌شهری در درس تفسیر خود با اشاره به مقصود از «مَغْضُوبٌ عَلَيْهِمْ» در سوره مبارکه «حمد» به تفسیر خشم خدا، علائم آن و نحوه در امان ماندن از غضب الهی پرداخت.

جلسه درس تفسیر قرآن آیت‌الله «محمدی ری‌شهری»، این مفسر قرآن کریم به تفسیر آخرین آیه سوره مبارکه «حمد» و مواردی که باعث خشم الهی می‌شود، پرداخت که بخشی از آن در ادامه می‌آید:

چند جلسه در تبیین و تفسیر جمله اول از آخرین آیه سوره مبارکه «حمد» صحبت کردیم.

«صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ» (حمد/7) این آیه سه جمله دارد که از خدا می‌خواهیم به ما توفیق دهد که در زندگی راه کسانی را انتخاب کنیم که به آنها نعمت داده نه آنهایی که مورد غضب او بودند. در این جلسه به تفسیر دومین جمله آن یعنی «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ» می‌پردازیم.

مقصود از «الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ» در سوره مبارکه حمد چیست؟

«مَغْضُوبٌ عَلَيْهِمْ» یعنی خشم‌گرفتگان و کسانی که مورد خشم خدا هستند. در اینجا باید چند مطلب را توضیح دهیم؛ مطلب اول اینکه معنای غضب خدا چیست؟ مطلب دوم چه چیزهایی اسباب خشم خدا است و چه کارهایی سبب خشم خدا می‌شود؟ و مطلب سوم این است که چه کسانی مورد خشم خدا هستند و از نظر قرآن مورد غضب خداوند قرار گرفتند؟

در این جلسه به پاسخ آنها می‌پردازیم. خشم خداوند در قرآن سه تعبیر دارد. خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَعَصِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ» (نساء/93) که 19 بار کلمه غضب خدا مطرح شده و در جایی دیگر خشم خدا سه بار با عنوان «سَخِطَ» مطرح شده «آسَقُونَا» نیز یک بار در قرآن به عنوان خشم الهی به کار رفته است.

خشم الهی چیست؟

خداوند دو نوع صفت دارد؛ صفت ذاتی و فعلی. غضب خداوند صفت فعل خدا است نه صفت ذات. خشم خدا صفت فعل خدا است یعنی کار خدا است یعنی خدا مثل ما عصبانی نمی‌شود. خشم خدا یعنی کیفر گناهان و مقصود آن عقاب و کیفر خداوند است.

شخصی از امام باقر(ع) پرسید: خشم خدا چیست؟ ایشان فرمودند: کسی که گمان کند خداوند از حالتی به حالت دیگر تغییر کند او را به ویژگی آفریده وصل کرده است چیزی خدا را تحریک نمی‌کند که باعث دگرگونی او شود پس خشم خدا یعنی کیفر خداوند.

چه چیزی باعث خشم خداوند می‌شود؟ همه گناهان باعث خشم خدا می‌شود و هر آنچه که مورد بخشش خدا واقع نشود موجب غضب خدا می‌شود. هر انسانی به اندازه گناهش مورد خشم خدا و مستوجب مجازات الهی است بنابراین آنچه باعث خشم خدا می‌شود گناه است.

چگونه از غضب الهی در امان باشیم؟

اگر کسی بخواهد مورد خشم خداوند قرار نگیرد باید کاری که مورد غضب الهی است، انجام ندهد ولی اگر انجام داد بداند که کیفر می‌شود.

قرآن می‌فرماید: «وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ» (شوری/30) بدانید هر مشکلی در زندگی پیدا می‌کنید به خاطر گناهی است که انجام می‌دهید.

در روایت داریم اگر زمین خوردی و دستت خراش برداشت به عقب برگرد و اشتباه را پیدا کن. در روایتی هم داریم که شخصی نزد حضرت علی(ع) آمد وقتی می‌خواست روی صندلی بنشیند افتاد و سرش شکست. پس از آن حضرت دستی بر سر وی کشید و شکستگی خوب شد و حضرت به آن شخص فرمود: دلیل افتادن شما این بود که بسم‌الله نگفتی.

علائم غضب الهی

البته گاهی برخی افراد کارشان از تذکر گذشته است. در روایت داریم که گاهی خدا بر ملتی غضب می‌کند و عذاب نازل می‌شود مثل قوم نوح که غرق شدند گاهی هم خدا غضب می‌کند اما عذاب نمی‌آورد. یکی از علائم غضب الهی این است که گرانی می‌شود. پیامبر(ص) فرمودند: « إِذَا غَضِبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى أُمَّةٍ وَ لَمْ يُنْزَلْ بِهَا الْعَذَابُ عَلَتْ أَسْعَارُهَا وَ قَصُرَتْ أَعْمَارُهَا وَ لَمْ تَرْبَحْ ثِجَارُهَا وَ لَمْ تَزَكُ ثِمَارُهَا وَ لَمْ تَعَزَّزْ أَثَرُهَا وَ حُيِسَ عَنْهَا أَمْطَارُهَا وَ سَطَّتْ عَلَيْهَا أَشْرَارُهَا؛ چون خداوند بر امتی خشم کند و عذاب بر آنان فرود نفرستد نرخ‌های آنان گران شود و عمرهایشان کوتاه و بازرگانان‌شان بی‌سود و میوه‌هایشان بی‌برکت شود و نهرهایشان کم آب و باران به موقع نیاید و بدخواه‌ترین افراد اجتماع بر آنان حکومت کند». (کافی، جلد 5، صفحه 317)

هر جمعیتی به اندازه کوتاهی‌هایی که انجام می‌دهد به همان مقدار مورد عذاب الهی قرار می‌گیرند. نکته این است که گاهی انسان توجه ندارد و فکر می‌کند گناه کوچک اشکالی ندارد.

روایتی از مرحوم شیخ صدوق است که امام حسین(ع) از پدرش امیرالمؤمنین(ع) نقل می‌کند و می‌فرماید: خداوند چهار چیز را در چهار چیز پنهان کرده است؛ خداوند رضای خود را در اطاعت خود قرار داده است پس هیچ طاعتی را کوچک نشمار. خداوند غضب خودش را در گناه پنهان کرده است پس هیچ گناهی را کوچک نشمار چه بسا همین گناه کوچکی که انجام می‌دهی آمرزیده نشود. وقتی می‌خواهی گناهی را انجام دهی مواظب باش و انجام نده چون ممکن است خداوند بگوید دیگر مشمول هدایت من نمی‌شوی و مسیر زندگی تو عوض شود. خداوند اجابت خودش را در دعا مخفی کرده است پس هیچ دعایی را کوچک نشمار چه بسا همین دعایی که فکر می‌کنی در این حال اجابت نشود مورد پذیرش خدا قرار گیرد. خداوند ولی و دوست خودش را در میان بندگان خودش پنهان کرده است و با ظاهر و قیافه نمی‌شود آن‌ها را شناخت.

اگر کسی می‌خواهد «غیر مغضوب علیهم» که در نماز از خدا خواستار آن است درباره او مستجاب شود نباید گناه کند. هر چه گناه کرد بداند که مورد خشم خدا قرار می‌گیرد.

هیچ‌گناهی هم نباید کوچک شمرد چرا که گناهان کوچک راه رسیدن به گناهان بزرگ است. کسانی که مرتکب گناهان بزرگ می‌شوند از اول چنین گناهانی انجام نداده‌اند.

ما در قرآن می‌بینیم که کلمه غضب برای عده خاصی به کار رفته است مثل قوم عاد که در جلسه بعد توضیح می‌دهیم که کسانی که مورد غضب خداوند قرار گرفتند افرادی هستند که گناهانشان سنگین‌تر از گناهان دیگران است.

امیدوارم خداوند به ما توفیق دهد که مرتکب گناهی نشویم که مورد غضب الهی قرار گیریم.

لطفاً صبر کنید ...